

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania Z. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.

w sprawie ze skargi ubezpieczonego o wznowienie postępowania zakończonego

prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 listopada 2013 r.,

sygn. akt III AUa (...) o emeryturę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 listopada 2014 r.,

zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 28 kwietnia 2014 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Ubezpieczony Z.P. wniósł 20 stycznia 2014 r. skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z 19 listopada 2013 r., III AUa (...). Jako podstawę wznowienia postępowania powołał art. 401 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. W przekonaniu ubezpieczonego, w wydaniu zaskarżonego wyroku brała udział sędzia Sądu Okręgowego w S. B.M. (jako sędzia delegowany do orzekania w Sądzie Apelacyjnym), która rozpoznawała sprawę w postępowaniu przed sądem pierwszej

instancji. Ubezpieczony zwrócił uwagę na rozbieżności co do składu sądu rozpoznającego jego sprawę wynikające z treści wokandy z 19 listopada 2013 r. (w której zostały wymienione: SSA L.G., SSA I.S., SSO del. do SA B. M.) i z treści wyroku (w którym w miejsce SSO B. M. wpisana została SSA J. W.). W przekonaniu skarżącego, wskazany w sentencji orzeczenia skład sądu nie odpowiadał rzeczywistości. Ubezpieczony twierdził, że wbrew treści sentencji, w wydaniu wyroku brała udział SSO B. M..

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z 28 kwietnia 2014 r., III AUa (...), odrzucił skargę Z. P. o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 19 listopada 2013 r., III AUa (...).

Sąd Apelacyjny stwierdził, że skarga jest niedopuszczalna i z tego powodu podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z art. 401 k.p.c. wznowienia postępowania można żądać z powodu nieważności, jeżeli: 1) w składzie sądu uczestniczyła osoba nieuprawniona albo jeżeli orzekał sędzia wyłączony z mocy ustawy, a strona przed uprawomocnieniem się wyroku nie mogła domagać się wyłączenia; 2) strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej albo nie była należycie reprezentowana, bądź wskutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania; nie można jednak żądać wznowienia, jeżeli przed uprawomocnieniem się wyroku niemożność działania ustała lub brak reprezentacji był podniesiony w drodze zarzutu albo strona potwierdziła dokonane czynności procesowe.

Skarżący wyraził swoje przekonanie, że w wydaniu wyroku Sądu Apelacyjnego z 19 listopada 2013 r., III AUa (...), brała udział sędzia, która rozpoznawała tę samą sprawę w pierwszej instancji (sędzia Sądu Okręgowego w S. B. M.). Skarżący oparł swój zarzut na rozbieżności między treścią sentencji wyroku a treścią wokandy z 19 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że ubezpieczony nie wykazał jednak, aby w składzie sądu rozpoznającego wniesioną przez niego apelację brał udział sędzia podlegający wyłączeniu z mocy art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. Zgodnie art. 325 k.p.c. sentencja wyroku powinna zawierać wymienienie sądu, sędziów, protokolanta oraz prokuratora, jeżeli brał udział w sprawie, datę i miejsce rozpoznania sprawy i wydania wyroku, wymienienie stron i oznaczenie przedmiotu sprawy oraz

rozstrzygnięcie sądu o żądaniach stron. Sąd Apelacyjny nie dostrzegł podstaw nakazujących uznać, że przedstawiony w sentencji kwestionowanego orzeczenia skład osobowy sądu nie odpowiadał rzeczywistości. Wystarczającego dowodu na tę okoliczność nie stanowi treść przedstawionej przez skarżącego wokandy z 19 listopada 2013 r., która ma jedynie charakter informacyjny i nie wiąże w żaden sposób sądu orzekającego. Skarżący był obecny na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym w dniu 19 listopada 2013 r. Mógł zatem osobiście przekonać się o faktycznym składzie sądu orzekającego. W sprawie nie wystąpiła przyczyna pozwalająca na wznowienie postępowania zgodnie z żądaniem ubezpieczonego. Wystarczającej podstawy nie może stanowić jedynie subiektywne przekonanie skarżącego o zasadności swoich twierdzeń.

Sąd Apelacyjny przypomniał, że skarga o wznowienie postępowania nie opiera się na ustawowej podstawie wznowienia w rozumieniu art. 410 § 1 k.p.c. zarówno wtedy, gdy przytoczona w niej podstawa nie odpowiada wzorcowi którejkolwiek z podstaw wznowienia (art. 401, art. 401¹, art. 403 k.p.c.), jak i wówczas, gdy podstawa ta odpowiada wprawdzie temu wzorcowi, lecz w rzeczywistości nie wystąpiła (tak postanowienie Sądu Najwyższego z 28 lutego 2014 r., IV CZ 126/13, LEX nr 1446452). Stosownie do art. 410 § 1 k.p.c. sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanego terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę jako nieopartą na ustawowej podstawie wznowienia, stwierdzając, że przesłanka wznowienia postępowania z art. 401 pkt 1 k.p.c. w rzeczywistości nie wystąpiła.

Zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego wniósł w imieniu ubezpieczonego jego pełnomocnik, zaskarżając je w całości. Zarzucił naruszenie art. 410 § 1 k.p.c. przez jego błędne zastosowanie. Wniósł o uchylenie postanowienia, uwzględnienie skargi o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 19 listopada 2013 r., przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi drugiej instancji, a także zweryfikowanie składów sędziowskich orzekających 19 listopada 2013 r. w pozostałych sprawach przedmiotowej wokandy.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący podniósł, że Sąd Apelacyjny wybiórczo odniósł się do skargi o wznowienie postępowania i w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia pominął istotne fakty. Odrzucając skargę, Sąd wziął pod uwagę jedynie powołanie się skarżącego na niezgodność składu orzekającego wskazanego na wokandzie ze składem wskazanym w sentencji wyroku. Sąd Apelacyjny w ogóle nie odniósł się do tego, że skarżący osobiście stawiał się na rozprawie i był przekonany, że w składzie orzekającym w tym dniu na sali rozpraw obecna była sędzia Sądu Okręgowego B. M. Ponadto, skarżący niezwłocznie po doręczeniu mu orzeczenia stwierdził, że przywołany w postanowieniu skład sędziowski nie odpowiada składowi sędziów orzekających na rozprawie oraz jest niezgodny ze składem sędziowskim ujawnionym na wokandzie.

W ocenie skarżącego, Sąd Apelacyjny dokonał niepełnej oceny okoliczności przytoczonych przez skarżącego i przez to niesłusznie zastosował art. 410 § 1 k.p.c., odrzucając skargę. Sąd Apelacyjny nie odniósł się do wszystkich okoliczności powołanych w skardze, a ograniczył się tylko do ich części i na tej podstawie błędnie ocenił stan faktyczny, co w konsekwencji doprowadziło do odrzucenia skargi na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny wspomniał, że skarżący był obecny na rozprawie w dniu 19 listopada 2013 r. i mógł osobiście przekonać się, jaki był skład orzekający tego dnia. W ocenie skarżącego przytoczenie tej okoliczności przez Sąd jest co najmniej niezrozumiałe i nielogiczne, gdyż w skardze o wznowienie postępowania podniósł on, że jest przekonany, iż tego dnia w składzie orzekającym uczestniczyła sędzia B. M.. Zdaniem skarżącego okoliczność, że jest przekonany o obecności na rozprawie apelacyjnej sędziego, który orzekał w tej sprawie w sądzie pierwszej instancji, oraz że na wokandzie w składzie orzekającym 19 listopada 2013 r. widnieje nazwisko sędzi Sądu Okręgowego B. M. czynią zadość art. 401 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. i stanowią podstawę do wznowienia postępowania. Rozbieżność między wokandą a sentencją wyroku jest okolicznością sporną, która budzi poważne wątpliwości i powinna być przez Sąd Apelacyjny wyjaśniona. Obecność na rozprawie sędziego nie zawsze musi być tożsama ze składem orzekającym podanym w sentencji wyroku. Może to zostać spowodowane omyłką, nie można też wyłączyć celowego działania. Strona każdego postępowania sądowego ma prawo

przypuszczać, że informacja, którą zamieszcza sąd na wokandzie, odpowiada rzeczywistemu stanowi rzeczy. Przeświadczenie takie wynika z zaufania, jakie powinno towarzyszyć każdemu w relacjach obywatel – wymiar sprawiedliwości, tym bardziej że przytoczone zdarzenie miało miejsce w sądzie drugiej instancji, gdzie poziom profesjonalizmu i organizacji powinien stać na ponadprzeciętnym poziomie. Każdy obywatel ma prawo domagać się zarówno uczciwego przebiegu postępowania sądowego, jak i sprawiedliwego orzeczenia w swojej sprawie, które uwzględniać będzie przedstawioną argumentację i dowody. Na uwagę zasługuje, że w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Apelacyjny nie stwierdził, że sędzia B. M. nie orzekała w przedmiotowej sprawie. Sąd Apelacyjny odniósł się jedynie do funkcji informacyjnej wokandy dowodząc, że ma ona drugorzędne znaczenie i nie może być brana pod uwagę jako dowód.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione, chociaż należy zwrócić uwagę na to, że nie wszystkie czynności podjęte w Sądzie Apelacyjnym były prawidłowe.

Z akt sprawy III AUa (...) wynika, że w sprawie tej przed Sądem Okręgowym w S. zapadł wyrok z 15 listopada 2012 r., IV U (...), w którego wydaniu uczestniczyła SSO B. M..

Po wniesieniu apelacji przez ubezpieczonego Z.P. został wyznaczony przed Sądem Apelacyjnym w (...) termin rozprawy na 19 listopada 2013 r. Z zarządzenia o wyznaczeniu rozprawy (k. 64 akt III AUa (...)) wynika, że do rozpoznania sprawy został wyznaczony następujący skład sądu: SSA L.G. , SSA I. S. (spr.) oraz del. SSO B. M.. Pokrywa się to z treścią wokandy spraw wyznaczonych w Sądzie Apelacyjnym w (...) na 19 listopada 2013 r. (k. 7 akt III AUa (...)), złożonej przez skarżącego, w której ujawniono skład rozstrzygający sprawy wyznaczone do rozpoznania tego dnia: SSA L. G., SSA I.S., SSO del. B. M..

Jednocześnie w protokole rozprawy apelacyjnej z 19 listopada 2013 r. w sprawie III AUa (...) jako skład Sądu Apelacyjnego rozpoznający sprawę wymieniono: Przewodniczący: L. G., Sędziowie: SSA I. S., SSA J. W. (k. 67 akt III AUa (...)). Podobnie w sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego z 19 listopada 2013 r.

jako skład, który rozstrzygnął sprawę, wymieniono: Przewodniczący: SSA L. G., Sędziowie: SSA I. S., SSA J. W. (k. 69 akt III AUa (...)).

Między treścią wokandy oraz treścią protokołu rozprawy apelacyjnej i sentencji wyroku występuje dostrzegalna rozbieżność co do składu sądu, na którą słusznie zwraca uwagę skarżący. Stwierdzona rozbieżność nie stanowi jednak wystarczającego uzasadnienia do budowania tezy, że w sprawie orzekał sędzia wyłączony z mocy ustawy (art. 401 pkt 1 w związku z art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c.), a mianowicie SSO B. M. , która brała udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia w niższej instancji.

Protokół rozprawy sądowej, podobnie jak orzeczenie (wyrok) sądu są niewątpliwie dokumentami urzędowymi w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Oznacza to, że protokół rozprawy apelacyjnej z 19 listopada 2013 r. (k. 67) oraz sentencja wyroku Sądu Apelacyjnego z 19 listopada 2013 r. (k. 69) stanowią urzędowy dowód tego, że w rozpoznaniu sprawy przed Sądem Apelacyjnym oraz w rozstrzygnięciu sprawy przez Sąd Apelacyjny nie brała udziału SSO B. M.

Zgodnie z art. 252 k.p.c., strona, która zaprzecza prawdziwości dokumentu urzędowego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenia organu, od którego dokument ten pochodzi, są niezgodne z prawdą, powinna okoliczności te udowodnić. Udowodnić, czyli przedstawić dowody, z których wynikałoby, że zawarte w treści protokołu rozprawy apelacyjnej oraz w sentencji wyroku oświadczenia o składzie sądu rozpoznającego i rozstrzygającego sprawę są nieprawdziwe. Dowodem takim nie jest jednak wyciąg z wokandy. Wokanda ma znaczenie wyłącznie informacyjne i nie stanowi przeciwdowodu w stosunku do dokumentów urzędowych w postaci protokołu rozprawy przed sądem albo sentencji wyroku. Jeżeli między treścią wokandy oraz treścią protokołu rozprawy apelacyjnej i sentencji wyroku sądu apelacyjnego istnieje zasadnicza sprzeczność co do składu sądu, który rozpoznał i rozstrzygnął sprawę, decydujące znaczenie ma treść protokołu rozprawy sądowej oraz treść sentencji wyroku, a nie to, co zostało ujawnione w wokandzie.

Gdyby sentencja wyroku Sądu Apelacyjnego z 19 listopada 2013 r. zawierała błąd (niedokładność, oczywistą omyłkę) co do składu orzekającego, wówczas wyrok podlegałby sprostowaniu z urzędu na podstawie art. 350 § 1 k.p.c., zwłaszcza po wniesieniu przez ubezpieczonego skargi o wznowienie postępowania, gdy Sąd Apelacyjny wiedział już, że skarżący kwestionuje zgodność z rzeczywistością treści sentencji. Skoro nie doszło do sprostowania z urzędu sentencji wyroku, należy przyjąć, że treść wyroku odzwierciedlała rzeczywisty skład Sądu Apelacyjnego, który wydał wyrok z 19 listopada 2013 r. (bez udziału SSO B. M., z udziałem SSA J. W.).

Dodatkowo zauważyć należy, że porównanie podpisów pod sentencją wyroku Sądu Okręgowego w S. z 15 listopada 2012 r. (k. 35 akt III AUa (...)) oraz pod sentencją wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 19 listopada 2013 r. (k. 69 akt III AUa (...)) pozwala na stwierdzenie, że w wydaniu wyroku Sądu Apelacyjnego brała udział SSA J. W., Przewodnicząca Wydziału III w Sądzie Apelacyjnym w (...), o czym świadczy widniejący na sentencji wyroku jej charakterystyczny podpis, porównywalny z podpisem znajdującym się na zarządzeniu o wyznaczeniu rozprawy (k. 64) oraz podpisami znajdującymi się na innych kartach akt sprawy, i nie brała jednocześnie udziału SSO B. M., ponieważ żaden z podpisów na sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego nie jest podobny do podpisu widniejącego pod sentencją wyroku Sądu Okręgowego. Powyższa konstatacja nie oznacza, że Sąd Najwyższy prowadził postępowanie dowodowe na okoliczność, czyj podpis znajduje się na sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego. Stwierdzenie to pozwala jedynie na przyjęcie założenia, że brak jest jakichkolwiek przesłanek do kwestionowania tego, że stanowiąca dokument urzędowy sentencja wyroku została podpisana przez tych sędziów, którzy widnieją jako skład orzekający rozstrzygający sprawę III AUa (...).

Skarżący twierdzi, że jest przekonany, iż w rozpoznaniu jego sprawy przed Sądem Apelacyjnym w dniu 19 listopada 2013 r. brała udział SSO B. M.. Subiektywne przekonanie skarżącego nie jest jednak dowodem. Subiektywnemu przekonaniu skarżącego przeczą dokumenty urzędowe, których treści dotychczas nie podważył w skuteczny sposób.

Jedynie zastrzeżenie można mieć do tego, że w aktach sprawy III AUa (...) nie znalazła się jakakolwiek adnotacja o zmianie składu orzekającego,

rozpoznającego i rozstrzygającego tę sprawę oraz o przyczynie tej zmiany. Można się jedynie domyślać, że w pierwotnie wyznaczonym składzie sądu, który miał rozpoznać sprawę III AUa (...) (z udziałem SSO B. M., co wynika z wokandy spraw wyznaczonych na 19 listopada 2013 r. oraz z zarządzenia o wyznaczeniu rozprawy w sprawie III AUa (...)), doszło do zmiany właśnie ze względu na to, że SSO B. M. w sprawie tej brała udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia w niższej instancji, w związku z czym była wyłączona z mocy ustawy od orzekania (art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c.). Sędzia wyłączony z mocy ustawy został zastąpiony przez innego sędziego, a mianowicie Przewodniczącą Wydziału III Sądu Apelacyjnego w (...), SSA J. W.. Brak odpowiedniej adnotacji o takiej zmianie (niewydanie zarządzenia o zmianie składu orzekającego z podaniem usprawiedliwionej przyczyny takiej zmiany) nie stanowi jednak ustawowej podstawy wznowienia postępowania.

Podsumowując, odrzucenie przez Sąd Apelacyjny skargi o wznowienie postępowania jako nieopartej na ustawowej podstawie wznowienia było prawidłowe, a zażalenie okazało się nieuzasadnione, w związku z czym podlegało oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.